

Interventionen i Libyen 2011

En teoriprövande studie av FN:s och Natos intervention i
Libyen med hjälp av den organisatoriska modellen

Siri Negishi-Margell

Abstract

February 2011 began with demonstrations against Muammar al-Gaddafi in Libya. It quickly escalated into a violent civil war. The actions of the UN and NATO have been widely discussed. The purpose of this essay is to examine the objectives behind the UN's and NATO's intervention in Libya. This will be done by applying Graham Allison's organizational model to the case to test its explanatory power. The study is a single case study with a theory-testing ambition. The objectives behind the UN's and NATO's intervention are examined and analyzed based on three factors: protection of civilians, promotion of democracy and regime change. I concluded that both the UN and NATO initially had the protection of civilians as their primary objective. However, NATO's objective shifted to regime change as the conflict intensified by supporting the rebels. The main objective of the UN was to protect civilians with an ambition to promote democracy, as they followed the established practice. NATO violated international law and practice, which equated to acting solely for regime change. Furthermore, the theory could explain the general features of the conflict but not in great detail.

Keywords: Libya, UN, NATO, humanitarian intervention, Responsibility to Protect
Words: 9974

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte och frågeställning.....	1
1.3	Tidigare forskning	3
1.3.1	Forskning om humanitära interventioner och Responsibility to Protect (R2P)	3
1.3.2	Forskning om varför man intervenerar.....	4
1.3.3	Forskning om internationellt samarbete	5
1.4	Teori	6
1.5	Metod och material.....	8
1.6	Avgränsningar och definitioner.....	11
2	Resultat och analys	14
2.1	Hur förklarar den organisatoriska modellen syftet med FN:s och Natos intervention i Libyen?	15
2.1.1	Skydd av civilbefolkningen.....	15
2.1.2	Demokratifremjande.....	18
2.1.3	Regimbyte	21
2.1.4	Jämförelse av variablerna med den organisatoriska modellen.....	24
3	Slutsatser	29
4	Referenser.....	31

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Under våren 2011 inleddes flera uppror mot auktoritära regimer i Nordafrika och närliggande delar av mellanöstern. Upproren kom att kallas den ”arabiska våren”. Protesterna började i Tunisien och spred sig bl.a. till Libyen. Upprorens gemensamma utgångspunkt var att sittande regering skulle avgå och att landet skulle få en demokratiseringsprocess med mänskliga rättigheter och bättre levnadsvillkor som följd (Globalis, 2022b).

Libyen blev självständigt 1951. Dessförinnan var landet koloniserat med många konflikter och en förtryckt befolkning. Muammar al-Gaddafi blev diktator 1969 i Libyen efter en militärkupp mot den sittande kungafamiljen. Hans regim ersatte bara en annan diktatur. Förtrycket mot befolkningen och kränkningarna av mänskliga rättigheter fortsatte. Detta resulterade i att landet blev sanktionerat av FN redan flera år innan den arabiska våren bröt ut. Demonstrationerna mot Gaddafis regim startade under februari 2011. Upproren möttes av starka reaktioner från Gaddafi och utvecklades snabbt till ett våldsamt inbördeskrig. Konflikten blev uppmärksammas i flera internationella medier. Bilden av konflikten porträtterades olika i medierna, då rebellerna spred propaganda och Gaddafi hävdade att han bekämpade islamistiska extremister. Europa och USA blev oroliga för vad civilbefolkningen skulle utsättas för. Efter att Gaddafi höll ett hotfullt tal mot befolkningen godkände säkerhetsrådet en internationell militär intervention i Libyen där även Nato deltog. I oktober samma år hade Gaddafis regim fallit (Globalis, 2022a).

1.2 Syfte och frågeställning

Gaddafi hade varit vid makten i över 40 år när hans regim föll hösten 2011. Flera nationer och organisationer engagerade sig i konflikten, som FN, Nato och USA. I efterhand har FN:s, och framförallt Natos, ingripande varit omdebatterat (Globalis, 2022a). Mitt syfte med uppsatsen är att undersöka vilken eller vilka faktorer (presenteras i 1.5) som låg bakom FN:s och Natos intervention i Libyen. Detta genomförs genom att undersöka den organisatoriska modellens förklaringskraft för interventionen i Libyen.

Min frågeställning är följande:

- Hur förklarar den organisatoriska modellen syftet med FN:s och Natos intervention i Libyen?

Ämnet är högaktuellt i dag eftersom Ryssland har invaderat Ukraina och världssamfundet och Nato avvaktar med direkt konfrontation i motsats till hur de agerade i Libyen. Det här ämnet undersöker just det som världen i dagsläget väntar med att genomföra i Ukraina och vad som kan gå fel ifall de intervenerar i konflikten. Därigenom har ämnet både inomvetenskaplig- och utomvetenskaplig relevans. Inomvetenskaplig relevans eftersom uppsatsen bidrar till forskningen om ämnet. Den bidrar till forskningen genom urskiljandet av de tre variablerna skydd av civilbefolkningen, demokratifrämjande och regimbyte, vilka inte tidigare studerats gemensamt. Variablerna har heller inte satts i relation till Graham Allisons organisatoriska modell och dess förklaringskraft på utfallet. Uppsatsen har utomvetenskaplig relevans eftersom den vidgar förståelsen för hur långt olika aktörer, som stater och internationella organisationer, är villiga att gå för att skydda fri- och rättigheter i andra stater (Teorell, m.fl., 2007, s. 18 – 19). Konflikten är även signifikant eftersom det var första gången som FN genomförde en humanitär intervention som gick under begreppet Responsibility to Protect (R2P) (Pattison, 2010, s. vii). Förhoppningsvis kan undersökningen appliceras på andra fall för att föra forskningen framåt, och underlätta i liknande situationer. Uppsatsen blir därigenom även betydelsefull ur ett utrikespolitiskt perspektiv (Teorell, m.fl., 2007, s. 18 – 19).

Min hypotes är att den organisatoriska modellen kan förklara både FN:s och Natos syfte med interventionen. Deras huvudsakliga syften med interventionen kommer däremot förmodligen att skilja sig åt. Jag antar att FN ville agera för att skydda civilbefolkningen med en demokratifrämjande ambition. Vidare är hypotesen att Nato agerade för att avsätta Gaddafis regim, med demokratifrämjande

mål. Sammanfattningsvis är skydd av civilbefolkningen den variabel som var det huvudsakliga syftet bakom FN:s och Natos intervention. Det, i kombination med variabeln regimbyte av Gaddafis regim då Nato under konfliktens gång bytte mål, var de primära syftena.

1.3 Tidigare forskning

Det finns mycket forskning om interventionen i Libyen. Det finns tidigare forskning om bl.a. humanitära interventioner samt internationellt samarbete.

Uppsatsen har inspirerats av Graham Allison's bok "Essence of Decision" (1971). Allison ville ge en bättre förståelse för beslutsprocessen hos beslutsfattarna under en av de största konflikterna under kalla kriget, Kubakrisen. Han använde sig av tre olika modeller för att undersöka vilken som kunde förklara Kubakrisen bäst. De tre modellerna var rational actor, organizational behaviour och governmental politics (Vanhoonaeker, m.fl., 2015, s. 272 – 273). Även om ämnet för denna uppsats inte överensstämmer med Allison's, har jag med denna uppsats intentionen att förklara något som skedde, i likhet med Allison. Hans forskning har därigenom bidragit med information och ett ramverk för denna studie, då jag även kommer att använda mig av hans organisatoriska modell, som jag återkommer till i nästan avdelning (1.4).

1.3.1 Forskning om humanitära interventioner och Responsibility to Protect (R2P)

När inbördeskriget började ta fart i Libyen stod världssamfundet inför flera komplexa frågor, bl.a. det lämpligaste vägvalet för att hjälpa civilbefolkningen i Libyen (Globalis, 2022a). För att förstå den komplexa logistiken bakom ett beslut av FN:s säkerhetsråd behöver man begripa koncepten humanitära interventioner och R2P, samt hur de hänger samman. Humanitära interventioner har till exempel varit omdebatterade i fråga om vem och när någon är berättigad att genomföra en sådan. Detta kopplas i sin tur till frågan om en stats suveränitet, det vill säga att en stat inte får kränka en annan stats suveränitet genom att intervensera. I och med den ökade betydelsen av mänskliga rättigheter, har förståelsen av suveränitet förändrats

till ett ansvar att upprätthålla befolkningens mänskliga rättigheter, även kallat R2P. Detta medför att en stats suveränitet blir temporärt upphävd om en stat inte kan uppfylla dess ansvar att upprätthålla mänskliga rättigheter (här ingår de tre ansvarsområdena nedan) (Pattison, 2010, s. 2 – 3). Arbetet är välanvändbart för den här uppsatsen eftersom analysdelen bl.a. undersöker om FN och Nato följde folkrätt och praxis vid tillfället för interventionen. Pattisons arbete kommer att tillföra viktiga fakta om de problem och moraliska frågor som uppstår vid en humanitär intervention och vid tillämpningen av R2P.

Pattison (2010) nämner i sitt arbete att både humanitära interventioner och R2P används när man ska hantera en humanitär kris. R2P är enligt Pattison bredare än humanitära interventioner och innebär att stater har en skyldighet att skydda sina medborgare från våld och kränkningar av mänskliga rättigheter. Det här ansvaret omfattar tre centrala ansvarsområden: att förebygga en kris, att reagera kraftigt mot en kris, och att bygga upp samhället igen efter en kris. Vidare faller exempelvis militär intervention in under ansvaret att reagera. Detsamma gäller för humanitära interventioner. De är bara en del av verktygslådan inom ansvaret för att reagera. I övrigt ansvarar det internationella samfundet för alla tre ansvarsområden, och framförallt att förebygga konflikt via diplomatiska- och ekonomiska åtgärder. För att förtydliga, är humanitära interventioner bara en del av detta ansvar (Pattison, 2010, s. 12 – 13). Pattison beskriver inte bara R2P som bredare-, utan även smalare än humanitära interventioner. Humanitära interventioner genomförs för att hantera flera sorters humanitära kriser, samtidigt som det inte behöver säkerhetsrådets godkännande. Däremot blir humanitära interventioner mer begränsade när de är inom ramen för R2P (Ibid, s. 13 – 14)

1.3.2 Forskning om varför man intervenerar

Humanitära interventioner har länge varit omdebatterade. I efterhand har det förts diskussioner om FN:s och Natos ingripande i Libyen. Krieg (2013) undersöker vad det är som motiverar västerländska demokratier att intervensera eller avstå från att intervensera när det uppstår en humanitär kris. Han undersöker några fall där en intervention genomförs, och några där det inte skett. Hans slutsats är att humanitära interventioner motiveras av både altruistiska och intresserelaterade faktorer. (Krieg,

2013, s. 104 – 105). Artikeln är användbar för uppsatsen eftersom den, precis som min uppsats, behandlar vad det är som motiverar stater och organisationer att genomföra humanitära interventioner. Visserligen gör Krieg det i mer generella termer jämfört med denna uppsats eftersom jag fokuserar på ett enda fall, Libyen.

Pattison (2010) skriver i sitt arbete att kritiker av humanitära interventioner hävdar att det inte är humanitärt att genomföra eftersom de som intervenerar kan ha egenintressen, som till exempel ekonomiska eller politiska mål. Därför kräver många att en humanitär intervention ska ha rätt avsikt, det vill säga att det primära syftet med interventionen ska vara att hjälpa civilbefolkningens lidande. Pattison hävdar även att det finns oklarheter om vad rätt avsikt faktiskt innebär, vilket medför att vissa fokuserar mer på resultaten av interventionen istället för avsikten med den. Detta medför ovisshet om vad som anses som ett humanitärt ingripande, samt vad som krävs för detsamma, vilket är en definitionsfråga (Pattison, 2010, s. 153 – 154). Även Pattisons arbete är relevant för denna uppsats eftersom det i analysdelen kommer att gås in på liknande sakförhållanden, det vill säga om FN och Nato var berättigade till att genomföra interventionen eller inte.

Fernandes (2013) samt Pattison (2010) tar upp Fernando Teson som en förespråkare för humanitära interventioner. Teson hävdar att de som tar på sig uppgiften att genomföra en humanitär intervention inte behöver ha säkerhetsrådets godkännande för att det ska vara lagligt (Pattison, 2010, s. 48). Vidare anser han även att liberala stater har en skyldighet att bistå de som blir utsatta av icke-demokratiska stater. Om en situation är ”moralisk avskyvärd” borde inte en stats suveränitet eller internationella lagar utesluta en humanitär intervention (Fernandes, 2013, s. 2). Båda arbetena är relevanta för denna uppsats eftersom de tar upp aspekter som jag som författare borde ha i mitt bakhuvud i arbetet med analysdelen.

1.3.3 Forskning om internationellt samarbete

I dagens samhälle är internationellt samarbete avgörande vid en kris. När inbördeskriget tog fart i Libyen avskärmade de sig från resten av världen, vilket bl.a. var anledningen till att FN och Nato ingrep i konflikten. Gustavsson och Tallberg (2021) åskådliggör i sitt arbete att det finns tre generationer av forskning om internationellt samarbete (Gustavsson, m.fl., 2021, s. 254 – 256). Den första

generationen tillkom under 1950- och 1960-talet efter andra världskrigets slut. Under perioden präglades Europa av ekonomiska problem och forskningen var skeptiskt till att de internationella organisationerna skulle ha något genombrott. Under 1960-talet förändrades forskningen om internationella organisationer, som en följd av den behavioralistiska revolutionen inom samhällsvetenskapen. Denna förändring innebar bl.a. en ökad användning av kvantitativa metoder för att studera röstnings- och koalitionsbeteenden inom FN (Ibid, s. 254 – 255). Under 1970- och 1980-talet utvecklades den andra generationen med en ökad användning av regim-begreppet. Regim-begreppet möjliggjorde studier av samarbeten som inte var organiserade med en byråkratisk överbyggnad. Initialt debatterades förutsättningarna för skapande och överlevnad av internationella regimer. Denna debatt utvecklades sedan till att handla om regimers förmåga att förändra staters agerande och lösa de problem som de hade satts inför. Studien av internationella regimer blev då intimt sammanvävd med en allmän debatt om möjligheter för internationellt samarbete (Ibid, 2021, s. 255). Under 1990-talet uppkom den tredje generationens forskning: internationellt samarbete, som alltjämt utvecklas. Medan tidigare generationers studier undersökte om, så är fokus i dag på hur internationella regimer och organisationer påverkar staters agerande. Sedan 1990 har de internationella samarbetena förändrat karaktär, vilket bl.a. drivit fram forskning om att förstå signifikansen av internationella organisationers ökande samarbeten med icke-statliga organisationer (Ibid, 2021, s. 255 – 256). Arbetet är relevant för den här uppsatsen eftersom det är internationella organisationer som väljer att agera istället för enskilda stater. Precis som i Libyen intervenerade FN och Nato istället för enskilda stater, för att det var tredje generationens trend.

1.4 Teori

Uppsatsen har fått inspiration av Graham Allison's bok "Essence of Decision" (1971) som behandlade Kubakrisen. Allison använde sig av tre modeller för att undersöka vilken som kunde förklara Kubakrisen bäst; rational actor, organizational behavior (som nedan kallas den organisatoriska modellen) och

governmental politics. På samma sätt som Allison ska jag pröva förklaringskraften hos min valda teori (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 272 – 273).

I likhet med Allison har denna uppsats den organisatoriska modellen som teoretisk utgångspunkt. Den fungerar som ett verktyg för att analysera beslutsprocesser (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 272 – 273). Modellen är att föredra framför Allisons andra två modeller eftersom denna behandlar organisationers beteenden i beslutsprocesser (Ibid, s. 275). I konflikten i Libyen spelade både FN och Nato som organisationer en stor roll. Vidare agerar regeringar främst genom organisationer som i sin tur lägger fram förslag åt regeringar (Hudson, m.fl., 2020, s. 89). Denna teoretiska lins utgår från att aktörerna inte är rationella, det handlar istället om begränsad rationalitet. Aktörer är därmed inte alltid fullt informerade om alla olika vägval vid ett beslut. Detta medför att beslutsfattare väljer den lösning som tillfredsställer deras behov, och då inte lägger oändligt med tid på att försöka finna bästa möjliga lösning (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275 – 276).

Detta teoretiska perspektiv har även sin utgångspunkt i att stora organisationer påverkar statligt beteende. Organisationerna anpassas visserligen efter staternas deltagande, men de agerar också som ett självständigt organ. Varje organisation har en organisationskultur som påverkar hur individerna inom organisationen beter sig och utför sina uppgifter (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275). Det ger de inom organisationen en uppfattning om dess karaktär, uppgifter samt framtidssyn. Det är nära förknippat med *essens*, som kommer att förklaras nedan (Hudson, m.fl., 2020, s. 90).

Teorin är även sammanlänkad till standard operating procedures (SOP), vilket är likt oskrivna regler för hur man ska agera (inom en organisation) i en viss situation. Det underlättar jobbet för organisationen, då den inte behöver, för varje ny situation, tänka igenom allt ifrån början. Detta påverkas av flera faktorer som bl.a. hierarki, kulturen i samhället och organisationskulturen som organisationen har (Hudson, m.fl., 2020, s. 99 – 100). Det är vanligt att organisationerna är trögrörliga och mekaniskt följer sina inprogrammerade rutiner utan att ta hänsyn till konsekvenserna (Bendor, 1992, s. 309).

Som fortsättning på den organisatoriska modellen består en organisations resurser av mer än bara kompetens, budget och personal. Det finns flera organisatoriska aspekter som spelar in, som *essens*, revir, inflytande, moral och autonomi. *Essens* är som tidigare nämnt, organisationskultur (Hudson, m.fl., 2020,

s. 89 – 90). Essens behandlar det som organisationen anser sig själv göra, dvs. vad som gör den unik jämfört med andra organisationer. När essensen väl är inrättad kan den anses som omöjlig att ändra (Ibid, s. 90 – 91). Essens är även närliggande till organisationens revir som essensen formar. Organisationen anser sig ha kompetens inom ett område (revir) och känner sig därigenom berättigad till inflytande inom byråkratin (Ibid, s. 93). Fortsättningsvis anges organisationens styrka i förhållande till andra organisationer både nationellt och internationellt av storleken på organisationens personal och budget (Ibid, s. 95). Storleken på organisationen påverkar ofta deras inflytande, men inte alltid. Inflytandet är bland de viktigaste målen organisationen har, det påverkar även deras revir inom byråkratin (Ibid, s. 95 – 96). Moral berör organisationens värde inom byråkratin. En organisations moral kan påverka organisationens andra organisatoriska aspekterna både positivt och negativt (Ibid, s. 96). Alla organisationer syftar till att vara oberoende jämfört med andra organisationer. De är skickliga på olika saker, har sina egna organisationskulturer och tillvägagångssätt, vilket medför att det blir svårt för dem att samarbeta. De har därför olika autonomi (Ibid, s. 97 – 98).

Dessa faktorer med SOP och organisationskulturen påverkar och formar beteenden inom organisationen, och har på så sätt en effekt på resultatet som ofta är det beslutet som tagits (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275). Med andra ord är utrikespolitiken resultatet av olika organisatoriska utfall med diverse beteenden, ansvarsområden och intressen (Jones, 2017, s. 14). Vid ett utrikespolitiskt beslut sätter organisationen på sig de ”organisatoriska glasögonen” och resonerar utifrån organisatoriska perspektiv (Ibid, s. 13 – 14).

Jag kommer att använda mig av teorin genom att analysera dess förklaringskraft på FN:s och Natos intervention i Libyen. Det görs i förhållande till vardera förklaringsfaktorn bakom interventionen. Dessa faktorer är skydd av civilbefolkningen, demokratifrämjande och regimbyte. Detta förklaras tydligare i nästa avdelning (1.5).

1.5 Metod och material

Avsikten med undersökningen är att undersöka ett kausalt samband. Det som ska förklaras, den beroende variabeln, är det bakomliggande syftet med FN:s och Natos intervention i Libyen 2011 med hjälp av den organisatoriska modellen. Det ursprungliga syftet med interventionen var att skydda civilbefolkningen, men i efterhand har interventionen fått kritik då den uppfattades som mer aggressiv. Det ska undersökas genom att använda tre olika variabler som möjliga motiveringar för interventionen; skydd av civilbefolkningen, demokratifrämjande och regimbyte.

Valet av variablerna gjordes baserat på tidigare arbeten som beskrivs nedan. FN:s syfte med interventionen var från början att skydda civilbefolkningen och mänskliga rättigheter. När Nato väl gick in i landet hade de en mycket mer aggressiv attityd än vad det var menat att de skulle ha. Fernandes (2013) resonerade kring om Nato tog rebellernas sida i konflikten genom att bistå dem med vapen och träning samt aggressiv krigsföring. Skyddandet av civilbefolkningen var mer än att bara skydda rebellerna, då de som var för Gaddafis regim också var en del av civilbefolkningen. Även Terry (2015) hävdade att Nato gick från att skydda civilbefolkningen till att istället stödja och ta rebellernas sida. Han gick även vidare med att säga att Nato bröt mot FN:s resolution om att skydda civilbefolkningen när de tog rebellernas parti och handlade utifrån syftet att få till stånd en regimförändring.

Variabeln skydd av civilbefolkningen ska utvärderas genom att undersöka FN:s och Natos skydd av befolkningens fri- och rättigheter. Det ska bl.a. genomföras genom att se över hur R2P tillämpades på situationen. Det är en politisk och moralisk skyldighet, med andra ord inte juridisk bindande. Suveräna stater har däremot en skyldighet att skydda sin egna befolkning mot bl.a. etnisk rensning och folkmord. När den suveräna staten inte uppfyller det kravet går ansvaret över på FN (FN). Skyddandet av civilbefolkningen ska även undersökas genom användandet av Human Rights Watch som bl.a. har gjort en rapport om Natos inverkan i Libyen. Det finns två rapporter som behandlar dödsantalet av civilbefolkningen efter Natos inverkan i konflikten, som är användbara för analysen (Human Rights Watch, 2012a) (Human Rights Watch, 2012b).

Den demokratifrämjande variabeln behandlar FN:s och Natos försök till att sprida liberala värden i Libyen. Variabeln anses dock som svår att undersöka i och med att det inte finns något index eller liknande. Det går däremot att använda sig av folkrätt och praxis för att se huruvida FN och Nato följde de stadgar som fanns

vid tillfället. Terry (2015) undersökte huruvida FN och Nato följde resolution 1970 och 1973 vid ingripandet i Libyen, vilket är material som kommer att användas. Ju mer folkrätt och praxis FN eller Nato följde desto högre grad av demokratifrämjande.

Variabeln regimbyte syftar till det mål FN och Nato kan tänkas ha haft med interventionen. Även denna variabel anses som svår att undersöka. För uppsatsen kommer variabeln att undersökas genom att utvärdera hur stöttandet av oppositionen såg ut för varje aktör, genom bistånd och militärt stöd etc. Om FN eller Nato då bistod oppositionen markant mer än den andre hade det gått att urskilja att den aktören var för en regimförändring.

Variablerna demokratifrämjande och regimbyte kan anses som svåra att skilja åt. För att tydliggöra är tanken med variabeln regimbyte att FN och Nato hade agerat för att enbart byta ut den sittande regimen. Medan den demokratifrämjande variabeln enbart syftar till spridningen av demokrati och att skapa fred i landet. Man kan även hävda att variabeln regimförändring är ett resultat av den demokratifrämjande variabeln och tvärt om.

Till skillnad från Allison's bok som var teorikonsumerande då fallet stod i centrum, så är denna studie teoriprovande. Det innebär att teorin står i centrum. Det som ska undersökas är den valda teorins förklaringskraft på utfallet, i detta fall det bakomliggande syftet till interventionen (Esaiasson, m.fl., 2017, s. 41 – 42). Teorin för undersökningen är den organisatoriska modellen.

Undersökningen är baserad på ett fall: interventionen i Libyen 2011, vilket gör den till en enstaka fallstudie. Det medför att undersökningen även är intensiv, med andra ord kommer jag att borra ner mig i några få analysenheter (Teorell, m.fl., s. 80). Tanken är alltså inte att uppsatsen ska bli en jämförande fallstudie med ett jämförande av FN:s och Natos syften till interventionen (Ibid, s. 236).

Materialet för uppsatsen kommer att bestå av sekundärmaterial, det vill säga inga direktobservationer, intervjuer eller enkäter (Teorell, m.fl., 2007, s. 87). Litteraturen kommer framförallt bestå av bearbetningar som böcker, tidning- och vetenskapliga artiklar, vilket även kan anses mer lättillgängligt än det tidigare nämnda materialet (Ibid, s. 91). "Lubsearch" är den hemsidan där de vetenskapliga artiklarna blivit funna samt granskade.

Litteraturen som kommer att användas för uppsatsen har sökts utifrån de olika motiveringarna för FN:s och Natos intervention. Men eftersom variablerna är så

pass lika är det mycket av materialet som kan tillämpas på alla tre. Litteraturen om teorin för uppsatsen har sökts både utifrån bearbetningar av Allison's bok samt allmänna förklaringar som innefattar användningsområdet och tillämpningen av teorin. Det är även värt att tillägga att jag inte har läst Allison's bok "Essence of Decision" (1971), utan jag kommer att använda mig av redan existerande material om teorin, som nämnt ovan.

Eventuella problem som kan uppstå handlar i synnerhet om att variablerna; regimbyte, demokratifrämjande och skydd av civil befolkningen går in i varandra i och med att de är så lika. Problem med reliabilitet kan uppstå om det är otydligt hur ett visst material ska tolkas, exempelvis om variablerna tolkas annorlunda i olika material. Att det i så fall skulle kunna uppstå en osystematisk fluktuation angående det "korrekta" sättet att tolka en viss variabel. Det kan även uppstå problem angående om jag mäter det jag avser att mäta, det vill säga validiteten. Det går in på liknande problem som reliabiliteten hade, med andra ord hur variablerna kan tolkas av olika författare. Det är även en definitionsfråga för mig som författare att uppfatta dessa variabler och urskilja dem ur olika material (Teorell, m.fl., 2007, s. 57 – 59).

1.6 Avgränsningar och definitioner

Den arabiska våren utbröt i början av 2011 och pågick året ut i vissa delar av Nordafrika samt Mellanöstern (Globalis, 2022b). Konflikten i Libyen ägde rum från februari 2011 fram till den sista oktober samma år, då FN röstade igenom att avsluta sin internationella militära operation och Nato samtidigt avbröt den militära operationen (Britannica, 2023). Uppsatsen kommer att behandla dessa månader under 2011 då konflikten fortgick. Det var en kort men händelserik period då världssamfundet med bl.a. FN och Nato engagerade sig intensivt för att lösa konflikten (Globalis, 2022a).

I och med att uppsatsen behandlar FN:s och Natos intervention i Libyen kommer uppsatsen enbart att förhålla sig till de delar av konflikter som FN och Nato var delaktiga i, förutom i de fall bakgrund och relevans behövs för att förklara. Avgränsningen för de tre syften som kan ha varit motiveringen till FN:s och Natos

intervention kommer att avgränsas för samma period som den uppsatsen behandlar, det vill säga februari till den sista oktober 2011. De tre bakomliggande syftena är skydd av civilbefolkningen, demokratifrämjande och regimbyte.

Till följd av användandet av den organisatoriska modellen kommer jag inte att inkludera beslutsfattandet på individnivå hos FN och Nato i uppsatsen. Den organisatoriska modellen analyserar beslutsprocesser i organisationer snarare än att gå ner på individnivå (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 272 – 273). Aktörerna för undersökningen är FN och Nato med medlemsländer, samt om det tillkommer något ytterligare land för relevans.

Avgränsningen för litteraturen kommer att vara från 2011 fram till i dag. Även om det framställdes flest vetenskapliga artiklar och undersökningar de närmaste åren efter och under konflikten, så görs det fortfarande viktiga bearbetningar i dag som kan bidra till min uppsats. De bearbetningar som framställts under de senare åren tillför framförallt forskning om humanitära interventioner samt internationellt samarbete med organisationer som FN och Nato. Vidare har det även på senare år upprättats bearbetningar av Allison's bok som är relevanta för min undersökning.

Intervention definieras enligt folkrätten som när en stat blandar sig i en annan stats angelägenheter och försöker påverka vad som sker inom en annan stats gränser på ett sådant sätt som kränker dess suveränitet (Medecins sans Frontieres).

Invasion definieras enligt Cambridge uppslagsverk som ”En situation då en armé eller ett land använder våld för att ta sig in i och ta kontroll över ett annat land” (Cambridge Dictionary).

Humanitär intervention definieras som en väpnad intervention inom gränserna för en annan stat utan dess samtycke för att hantera en humanitär katastrof. Detta inkluderar situationer där allvarliga och utbredda kränkningar av grundläggande mänskliga rättigheter hotar livs- eller hälsotillståndet för civila, och där internationellt samarbete inte är tillräckligt för att lösa situationen (Wilson-Roberts, 2000, s. 1).

Internationell militär intervention definieras som när trupper eller militära styrkor från en annan självständig stat eller en samlad grupp av stater inom exempelvis en organisation tar sig in i annan självständig stats territorium. Det kan även vara när militära styrkor redan är stationerade och utför militära handlingar i den utsatta staten (Pearson, 1974, s. 261).

Uppsatsens inledning ämnar till att introducera ämnet för uppsatsen. Genom att presentera bakgrunden till ämnet med den valda frågeställningen blir det förhoppningsvis tydligare vad som är syftet med undersökningen och vad det är som ska undersökas. Tidigare forskning, teori och metod och material syftar till att ge en övergripande bild av hur jag valt att genomföra uppsatsen. Även avgränsningar och definitioner har presenterats för att göra uppsatsen mer begriplig för läsaren.

2 Resultat och analys

I början av 2011 utvecklades det flera uppror mot de auktoritära regimerna i flera av länderna i Nordafrika samt närliggande delar av Mellanöstern. Proteserna började i Tunisien och spred sig hela vägen bort till Syrien (Globalis, 2022b). I Libyen hade Muammar al-Gaddafi varit diktator i över 40 år, när befolkningen började protestera mot hans regim, vilket snabbt bröt ut i ett inbördeskrig. När Gaddafi framförde ett hotfullt tal mot civilbefolkningen insåg världssamfundet att de behövde bli aktiva i inbördeskriget (Globalis, 2022a). Säkerhetsrådet godkände en internationell militär intervention, som ledde till en flygförbudszon över Libyen. Nato tog senare över konflikten med en offensiv inställning (Terry, 2015, s. 165 – 166). Natos militäroperation fick mycket kritik, eftersom FN:s godkännande var att införa en flygförbudszon och inte att vara en hjälpare hand i störtandet av Gaddafis regim (Globalis, 2022a).

Resultaten kommer att redovisas genom att studera tre variabler som kan ha varit det bakomliggande syftet till FN:s och Natos intervention i Libyen. Dessa tre variabler är skydd av civilbefolkningen, demokratiframjande och regimbyte. Detta kommer att genomföras genom att studera vardera faktorn för sig i förhållande till den organisatoriska modellen. Därefter kommer en jämförelse mellan variablerna med den organisatoriska modellen att utföras, för att förtydliga resultatet. Sedermera kommer anledningen till FN:s och Natos intervention i Libyen att kunna presenteras, det vill säga den eller de avgörande faktorerna som motiverade FN och Nato att intervensera i Libyen.

2.1 Hur förklarar den organisatoriska modellen syftet med FN:s och Natos intervention i Libyen?

2.1.1 Skydd av civilbefolkningen

Denna del kommer att behandla det bakomliggande syftet; skydd av civilbefolkningen, till FN:s och Natos intervention. Informationen som är relevant för denna faktor kommer att presenteras i kronologisk ordning, i möjligaste mån, under den tid som konflikten var aktiv. Från att FN blev aktiv i konflikten fram till att de röstade igenom att avsluta den internationella militära operationen den sista oktober 2011 (Britannica, 2023).

I februari 2011, när konflikten väl hade startat införde organisationer som FN och EU sanktioner mot Gaddafis regim (Britannica, 2023). Världssamfundet blev oroliga för vad Gaddafis regim skulle utsätta civilbefolkningen för (Pattison, 2010, s. viii). Det medförde att FN:s säkerhetsråd enhälligt röstade igenom ett beslut om att våldet i Libyen omedelbart skulle upphöra. Beslutet rörde sig om ett vapenembargo samt reseförbud och frysning av tillgångar för de som tillhörde Gaddafis inre krets (Terry, 2015, s. 164).

Förhållandena i Libyen blev värre och kampen mellan rebellerna och Gaddafis regim fortsatte. Opinionen i världssamfundet var splittrad över huruvida en militär intervention skulle genomföras eller inte (Britannica, 2023). Det som avgjorde beslutet var i mars när Arabländerna bad säkerhetsrådet att genomföra en flygförbudszon över Libyen (Terry, 2015, s. 165). Det resulterade i att säkerhetsrådet den 17 mars röstade igenom en flygförbudszon över Libyen för att skydda civilbefolkningen (Hehir, m.fl., 2013, s. 1). Beslutet innebar att Gaddafis regim inte längre kunde använda luftrummet för att strida mot rebellerna. För att ett sådant beslut skulle kunna genomföras behövde FN godkänna en internationell militär intervention med motiveringen att skydda civilbefolkningen (Globalis, 2022a).

I slutet av mars tog Nato officiellt över den militära operationen, där de stred med rebellerna mot Gaddafis regim. Libyen blev alltmer isolerade av framstegen som Nato med rebellerna gjorde. Nato dödade flera i Gaddafis nära familj, bl.a.

hans son och tre av hans barnbarn (Britannica, 2023), som många hävdar inte var ett tydligt hot mot civilbefolkningen (Terry, 2015, s. 171).

Enligt Human Rights Watch (HRW) rapport ”NATO” (2012b) framgår det att Natos flyganfall bidrog till över 70 dödsfall bland civilbefolkning. (Human Rights Watch, 2012b). En tredjedel av dödsfallen var barn (Human Rights Watch, 2012a, s. 4). På flera av platserna som utsatts för bombanfall, där civila dött, var det tvetydigt om det fanns ett lagligt militärt mål (Terry, 2015, s. 171). Undersökningar som utförts av HRW indikerade inte några styrkor eller liknande från Gaddafis regim på sju av de åtta undersökta platserna (Human Rights Watch, 2012a, s. 4 – 6). I HRW rapport ”Unacknowledged Deaths” (2012a) framgår det att Nato genomförde 9700 attacker och avfytrade 7700 precisionsstyrda bomber under de sju månaderna i Libyen (Human Rights Watch, 2012a, s. 6). Fernandes anser att Nato förstörde städers infrastruktur, vilket medförde att civila sattes i riskzonen. Nato attackerade också hemmen till de personer som var lojala mot Gaddafi, där även kvinnor och barn dödades (Fernandes, 2013, s. 2).

Trots detta, påstår Nato att de gjorde allt för att skydda civilbefolkningen genom att använda precisionsstyrd ammunition och undvika bombningar där civila befann sig. HRW undersökning visade på att Nato felaktigt bombade ett bostadshus där familjer bodde. Det resulterade i dödsfall och skador på över 30 personer. Nato erkände att det var ett misstag på grund av vapensystemfel (Human Rights Watch, 2012a, s. 12 – 13). Det framgår även att andra organisationer som Amnesty International konstaterat liknande resultat som HRW. Deras slutsats var att antalet civila offer var relativt lågt jämfört med den militära operationens längd. HRW ifrågasatte dock Natos brist på information om deras militära mål och betonade att många civila dödsfall inte hade någon tydlig militär koppling (Ibid, s. 14 – 15).

R2P innebär att det internationella samfundet har ett ansvar att ingripa och lösa en humanitär kris när den drabbade staten inte kan eller vill agera för att lösa krisen (Pattison, 2010, s. x). När FN genomförde beslutet i februari angående bl.a. vapenembargo var det första gången säkerhetsrådet använde sig av uttrycket ”ansvar att skydda”. Uttrycket hänvisar till R2P där FN ansåg sig ha ett ansvar att skydda civilbefolkningen från våldet som Gaddafis regim utsatte de för. Enligt R2P består ansvaret av att; förebygga, reagera och återuppbygga (Ibid s. 13). I detta fallet hänvisade säkerhetsrådets ansvar till ansvaret att reagera och återuppbygga (Jubilut, 2012, s. 328 – 329). Säkerhetsrådet vidtog flera åtgärder som en reaktion på krisen.

Beslutet innefattade vapenembargo, reseförbud samt frysning av tillgångar (Ibid, s. 329). De tre ansvarsområdena är centrala inom R2P. Det första ansvaret; att förebygga, ska tillämpas inledningsvis. Tanken är att förebyggande åtgärder ska genomföras för att förhindra en kris, exempelvis utvecklingsbistånd och medling. Om sådana åtgärder inte visar den effekt som behövs för situationen har världssamfundet ett ansvar att reagera militärt, eller genom diplomati eller ekonomiska åtgärder. Det tredje ansvaret att återuppbygga sker i stadiet efter en konflikt för att säkerställa att det inte sker en militär intervention igen (Pattison, 2010, s. 13).

Det andra beslutet som säkerhetsrådet genomförde i mars om en flygförbudszon över Libyen medförde att medlemsstaterna fick vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda civilbefolkningen. Säkerhetsrådet inledde sin reaktion med att försöka lösa konflikten fredligt genom att införa icke-militära sanktioner mot Gaddafis regim. När de åtgärderna inte gav avsedd effekt godkändes då en militär intervention. Detta menar Jubilut visar på att säkerhetsrådet försökte etablera åtgärder som gick i linje med R2P (Jubilut, 2012, s. 329 – 330).

Avslutningsvis anser Hehir att Nato hade tre mål; att övervaka vapenembargot, bevaka flygförbudszonen samt att skydda civilbefolkningen. Han hävdar att skyddandet av civilbefolkningen var det mål som Nato verkade ha svårast att upprätthålla (Hehir, m.fl., 2013, s. 5). Vidare hävdar han att Nato genomförde militära åtgärder som inte överensstämde med att skydda civilbefolkningen. Ifall Nato enbart haft syftet att skydda civilbefolkningen skulle flygförbudszonen ha bibehållits, utfört militära operationer mot de grupper som var ett hot för civila, samt försökt förhandla fram en vapenvila (Ibid, s. 196 – 197). Även Terry har samma ståndpunkt. Det framgår även att Nato aldrig ingrep för att skydda den del av civilbefolkningen som var för Gaddafis regim, även om rebellerna också utgjorde ett hot mot civilbefolkningen (Terry, 2015, s. 168).

Den organisatoriska modellen behandlar organisationers beteenden i beslutsprocesser (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275). Det finns flera olika organisatoriska aspekter, som essens, revir och inflytande, som alla påverkar organisationens ställning jämt andra organisationer. Även SOP ingår inom denna teoretiska lins. Det är rutinmässiga förhållningssätt som organisationen agerar vid vissa givna situationer (Hudson, m.fl., 2020. 99 – 100). Enligt detta perspektiv agerar FN och delvis Nato utifrån sitt SOP. När FN beslutade i februari om

vapenembargot med frysning av tillgångar och reseförbud för de nära Gaddafi agerade de för att skydda civilbefolkningen. Vilket kan anses som en standardmässig reaktion (SOP) när en stat inte uppfyller R2P inom den statens territorium. FN inledde deras aktion med att införa icke-våldsamma åtgärder, som dessa sanktioner, enligt deras rutin. När dessa åtgärder inte gav avsedd effekt, behövde de gå vidare. Det andra beslutet i mars, godkände en militär intervention med ett införande av en flygförbudszon. Det genomfördes av FN för att kunna skydda civilbefolkningen, eftersom att Gaddafis regim inte tog sitt ansvar i R2P, och istället utförde våld mot dem. Användningen av SOP underlättade jobbet för FN eftersom de inte behövde börja om ifrån början utan de kunde använda sig av tidigare regelverk.

Fortsättningsvis kan den organisatoriska modellen förklara att Nato agerade enligt deras SOP, med införandet av flygförbudszonen. Modellen hade även hävdad att Natos handlingar efter flygförbudszonen, det vill säga att de hade oklara militära mål då både civila och närstående till Gaddafi blev offer, inte var förenligt med skyddandet av civilbefolkningen. Däremot var inte Nato fullt informerade om alla möjliga vägval, vilket är det teorin utgår ifrån, begränsad rationalitet. Därigenom lades det inte mycket tid på att försöka finna den mest optimala lösningen. Vilket medförde beslut som inte låg i linje med skyddandet av civilbefolkningen.

2.1.2 Demokratifrämjande

Detta avsnitt kommer att undersöka den demokratifrämjande orsakens roll bakom FN:s och Natos intervention i Libyen. Desto mer praxis och folkrätt som FN eller Nato följde, så handlade de i demokratifrämjande syfte. Avgränsningen för tidsperioden är från när FN blev aktiv i konflikten fram till dess att Nato drog sig ur Libyen, vilket var den 31 mars (DN, 2011). Den tillgängliga empirin kommer, i den mån det är möjligt, att presenteras i kronologisk ordning.

När världssamfundet engagerade sig i konflikten tillämpades FN:s resolutioner 1970 och 1973, som kommer att beskrivas nedan. Det är i dessa resolutioner som R2P återfinns (Jubilut, 2012, s. 329 – 330).

I februari yrkade säkerhetsrådet att Libyen omedelbart skulle avsluta våldet mot civilbefolkningen och använda sig av R2P. Resolution 1970 tillämpades, då beslutet

om vapenembargo samt frysning av tillgångar och reseförbud för de inom Gaddafis krets röstades enhälligt igenom av säkerhetsrådet. Hehir anser att tillämpningen av den resolutionen var ett ”ovanligt enhetligt och snabbt svar” (Hehir, m.fl., 2013, s. 5). Med tanke på att de omfattande proteserna bara skett för nästan två veckor sedan samt att Kina och Ryssland inte blockerade beslutet (Ibid, s. 5).

I mars, vidtog FN:s säkerhetsråd, resolution 1973 för att skydda civilbefolkningen från angrepp av Gaddafis regim. Tillämpningen av resolutionen innebar en ny bekräftelse av vapenembargot (Terry, 2015, s. 165) samt ett inrättande av en flygförbudszon över Libyen med ett genomförande av Nato (Hehir, m.fl., 2013, s. 191). Den etableringen medförde att länder kunde vidta alla nödvändiga åtgärder för att ge skydd åt civilbefolkningen. Det var tio länder som godkände beslutet om en militär intervention, med fem nedlagda röster, bl.a. från Kina och Ryssland (Ibid, s. 162).

Hehir hävdar även att Nato överträdde sin befogenhet vid tillämpningen av resolution 1973 för att garantera framgång i konflikten (Hehir, m.fl., 2013, s. 6). Vidare hävdar han att även om implementeringen av besluten rörande vapenembargo i februari och flygförbudszon i mars inte visade på en efterlevnad av R2P av Nato, så antydde FN:s godkännandet av de besluten en efterlevnad av R2P (Ibid, s. 175).

När resolution 1973 implementerades godkändes även att stater fick vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda civilbefolkningen. Uttrycket ”vidta alla nödvändiga åtgärder” kan tolkas som att det gav staterna stort utrymme för att uppnå målet (Terry, 2015, s. 169). Terry menar däremot att det inte rådde ett sådant stort spelrum för staterna, det behövde vara ett faktiskt hot om attack vilket det var när FN godkände resolutionen. Hans tolkning innefattar inte att resolutionen tillät regimbyte. Det framstod snarare att civilbefolkningen skulle skyddas oavsett om de hotades av Gaddafis regim eller av rebellstyrkor, enligt resolutionen (Ibid, s. 170 – 171).

Terry menar även att resolution 1973 inte gav Nato befogenhet att ta rebellernas parti i konflikten. Natos tolkning antydde att deras plikt enbart var gentemot civila som var emot Gaddafis regim. Den del av befolkningen som var positiv till Gaddafis regim utgjorde cirka 50 procent (Terry, 2015, s. 172). Inom resolution 1973 finns det ett stycke där omedelbar upprättande av vapenvila samt ett omedelbart slut på våldet är ett krav. Trots detta avvisade rebellerna alla Gaddafis erbjudanden om

vapenvila. Det faktum att Nato tog rebellernas parti samt avvisade erbjudanden om vapenvila, tydliggör att Nato hade gått från att skydda civila till att öppet stödja rebellerna (Ibid, s. 173 – 174). Vidare menar Terry att Nato bröt mot resolution 1973 när de ingrep i en inbördes konflikt och stödde rebellernas sida, vilket är förbjudet enligt folkrätten. Att Nato beväpnade rebellerna stod även i strid med resolution 1973, eftersom att det huvudsakliga målet med resolutionen var att skydda civila. Att ge vapen åt rebellerna samt de medförande oskyldiga dödsfallen från detta, strider mot den resolutionen. Godkännandet som säkerhetsrådet gjorde av alla nödvändiga åtgärder för att skydda civilbefolkningen i resolutionen medförde inte ett godkännande av att bistå rebellerna med krigsmedel (Ibid, s. 178 – 179).

Den valda teorin för denna uppsats är den organisatoriska modellen. Den analyserar organisationers beslutsprocesser (Vanhoonacker, m.fl., s. 273). Organisationskulturen påverkar beslutsprocessen inom organisationen, även dess uppgifter, karaktär och vision. Det finns flera organisatoriska aspekter som även påverkar dessa processer. En av dessa är essens som även kallas organisationskultur, det vill säga vad organisationen anser sig självt göra (Hudson, m.fl., s. 89 – 90). Essensen formar organisationens revir, vilket är det område organisationen anser sig själva kompetens inom, och anser sig själva ha inflytande inom (Ibid, s. 93). Enligt denna teoretiska utgångspunkt är FN lämpligast att agera i konflikten samt att de var berättigade till att anta resolution 1973 eftersom att det fanns ett faktiskt hot mot civila. När en stat inte kan skydda sin befolkning mot en humanitär kris har världssamfundet ett ansvar att ingripa, med andra ord R2P (FN). När Gaddafis regim utsatte civilbefolkningen för våld, behövde de ingripa. Det FN anser att de har hand om, deras essens har format deras revir. Konflikten är inom FN:s revir vilket gör att de är berättigade att agera i konflikten. Säkerhetsrådets godkännande av resolution 1970 och 1973 var i linje med R2P i syfte att skydda civilbefolkningen. FN är en av de största internationella organisationerna, vilket gör att de har inflytande inom konflikten. Inflytandet påverkar ofta organisationens revir, i detta fall verkar de överensstämna (Hudson, m.fl., 2020, s. 95 – 96). Vidare är även storleken på organisationen avgörande för dess inflytande, vilket utgår från dess budget och personal (Ibid, s. 95). FN består av majoriteten av världens länder med representanter från varje medlemsland, vilket medför att deras resurser, både budget och personal, har en betydande omfattning. Det i sin tur ger FN en betydande

styrka i jämförelse med andra organisationer och ett väldigt stort inflytande. Även en organisations moral kan påverka de andra organisatoriska aspekterna, både positivt och negativt (Ibid, s. 96). FN hävdade sin moral i denna konflikt, vilket gav dem fortsatt revir och inflytande inom detta område, jämfört med tex. konflikten i Rwanda, där de inte ingrep och fick kritik i efterhand.

Nato bröt mot resolution 1973 genom att ge militärt stöd åt rebellerna samt att de valde sida, vilket även är förbjudet enligt folkrätten (Terry, 2015, s. 173, 178). Ur detta perspektiv agerade Nato utanför sitt revir när de bröt mot resolutionen. Detta kommer ge effekt på deras moral och därigenom deras inflytande och revir. Deras generösa tolkning av ”vidta alla nödvändiga åtgärder” för att skydda civila då de stödde rebellerna både militärt och på spelplanen kan förklaras genom att de agerade utefter deras rutinemässiga SOP. Det är inte ovanligt att organisationer utför sina inprogrammerade handlingar utan att ta hänsyn till konsekvenserna (Bendor, 1992, s. 309). Vidare påverkas SOP av bl.a. hierarki och organisationskulturen (Hudson, m.fl., 2020, s. 99 – 100). Nato är en organisation som det sannolikt finns en stark hierarki inom eftersom de är en militärorganisation, vilket kan bidra med press att exempelvis följa order från överordnade (Ibid, s. 90).

2.1.3 Regimbyte

Denna del kommer att beröra regimbyte som den möjliga motiveringen bakom FN:s och Natos intervention i Libyen. Motiveringen kommer att undersökas genom att utreda hur FN:s och Natos stöd av oppositionen såg ut. Den tidsperiod som kommer att behandlas är från att FN blev aktiv till dess att Nato drog sig ur Libyen (DN, 2011), vilket var när FN röstade igenom att avsluta den internationella militära operationen, 31 oktober 2011 (Britannica, 2023). Den relevanta informationen för denna variabel kommer att presenteras i kronologisk ordning, i den utsträckning det är möjligt.

När flygförbudszonen över Libyen godkändes av säkerhetsrådet behövde även FN godkänna en internationell militär intervention, med hänvisning till skyddandet av civilbefolkningen. Motiveringen bakom ett sådant beslut var aldrig att avlägsna Gaddafi från makten, åtminstone nämndes det inte (Globalis, 2022a).

När Nato tog över den militära operationen var opinionen splittrad kring vart gränserna för internationella militära interventioner går. Kritiker inom Nato hävdade att koalitionen hade ett aggressivt fokus på de som var för Gaddafis regim. Kritiker hävdade att de i och med detta hade överskridit säkerhetsrådet mandat att skydda civilbefolkningen (Britannica, 2023).

När Nato påbörjat striderna mot Gaddafis regim tog de rebellernas sida, och stred med dem (Britannica, 2023). Det framstod att utan Natos stöd kunde inte rebellerna försvara deras erövrade områden. Hehir hävdar att det hade varit osannolikt att rebellerna framgångsrikt kunnat bekämpa Gaddafis regim på egen hand (Hehir, m.fl., 2013, s. 5). Nato ändrade även sin strategi för att förhindra att Gaddafis regim skulle besegra rebellerna, samt att förhindra en massaker av civila. De ändrade strategin från att reducera Gaddafis militär med tunga vapen till en mer omfattande strategi, där regimbyte ingick (Ibid, s. 5).

Även Terry anser att det inte råder några tvivel om att Nato tog rebellernas parti i konflikten. Det framgår även av Natos ageranden att de inte ville möjliggöra ett dödläge med vapenvila, utan de agerade för att driva rebellerna till seger (Terry, 2015, s. 168). Vidare ingrep aldrig Nato för att skydda den del av civilbefolkningen som var för Gaddafis regim. Även om rebellerna också utgjorde ett hot mot civilbefolkningen så tog de rebellernas sida (Ibid, s. 168). Genom att stödja rebellerna stödde de regimförändring och tyckte de hade bättre rätt att bestämma vem som skulle styra i Libyen i framtiden (Ibid, s. 175).

Nato med USA i spetsen bidrog till Gaddafis fall genom att samarbeta med rebellerna (Ramqvist, 2011a). Enligt Said Mahmoudi i en intervju i Dagens Nyheter menade han att Natos operation har förvandlats till en militär insats för att avsätta Gaddafi (Ramqvist, 2011b).

Fernandes skriver att "...Natos strävan efter ett politiskt mål, undergrävde ibland dess mandat att skydda civila" (Fernandes, 2013, s. 2). Han anser att Nato överskred det mandat som FN hade godkänt, och agerade enligt sitt politiska mål, vilket var regimbyte. Det framgår även att Nato använde mer än 200 kryssningsmissiler, samt stödde oppositionen genom att använda 20 000 bomber på mål som inte hade någon militär relevans (Ibid, s. 2). Rebellernas handlingar växte sig allt mer våldsamma i takt med att Nato bistod dem med vapen och träning. Fernandes hävdar vidare att Natos aggressiva strategi i konflikten oförnekligen visar på att de hade något ytterligare mål än att skydda civilbefolkningen (Ibid, s.

3). Terry har en liknande ståndpunkt som Fernandes hade, det vill säga att Nato gick från sitt ursprungliga syfte att skydda civilbefolkningen genom att intervensera i Libyen, till att istället stödja och ansluta sig till rebellernas sida (Terry, 2015, s. 167). Hehir hävdar likaledes att Natos huvudsakliga mål snabbt övergick från att skydda civilbefolkningen till att störta Gaddafis regim. Det medförde att Nato utförde militära åtgärder i linje med en regimförändring, och inte åtgärder som var förenliga med skyddandet av civilbefolkningen. Nato övergav den fredliga vägen och valde istället att störta Gaddafi. Hehir skriver även att Nato vid flera tillfällen avvisade Gaddafis regims förslag på vapenvila, och istället fortsatte att ge militärt stöd med bl.a. vapen och styrkor åt rebellerna (Hehir, m.fl., 2013, s. 197 – 198).

Enligt Fernandes gav Nato sig på hemmen till de som var lojala mot Gaddafis regim och dödade dem, inklusive kvinnor och barn (Fernandes, 2013, s. 2). Utöver dessa dödsfall dödade Nato även Gaddafis nära familj då vissa menade att de riktat in sig på Gaddafi som mål. De lyckades döda bl.a. hans son och tre av hans barnbarn (Britannica, 2023). Den Libyska regeringen ansåg det som ett mordförsök på Gaddafi, eftersom de uppgav att han befann sig i huset innan. Samtliga hus omkring sonens hus var oskadade medan åtminstone tre bomber ska ha utlösts och förstört huset. Vidare kan målet ha varit att mörda Gaddafi om han faktiskt befann sig i huset (Svahn, 2011).

Den organisatoriska modellen utgår från att organisationer har begränsad rationalitet, då det optimala beslutet inte är avgörande. Det är tillräckligt med ett beslut som tillfredsställer organisationens behov (Vanhoonacker, m.fl., s. 275 – 276). Detta perspektiv hade hävdats att Nato, som agerade som en organisation, handlade utanför sitt revir, dvs. utanför området de ansågs ha kompetens inom. De skulle inte ta en politisk ståndpunkt i konflikten, utan deras intervention var avsedd att skydda civila. Inflytandet som de troddes ha visade sig överskridas när de agerade utanför sitt revir. Att handla för ett regimbyte var något Nato inte ansågs ha behörighet att göra, det låg utanför deras essens. Nato begick flera handlingar som var utanför deras revir. De stöttade rebellerna, gav dem krigskraft och träning, samt förstörde civila områden och infrastruktur som hade svaga kopplingar till något faktiskt hot mot befolkningen. Deras essens, de uppgifter de anser sig ha hand om, sammanföll inte med deras revir på området. I detta fall påverkade inte Natos storlek, som organisation, deras inflytande, eftersom de agerade utanför sitt revir.

Nato avvisade erbjudanden om vapenvila vid ett flertal tillfällen. Ur detta perspektiv går det att förklara genom att organisationer inte i sin grund agerar rationellt. Istället genomför organisationer handlingar som är tillräckliga för att tillfredsställa deras behov vid tillfället. Med andra ord läggs det inte ned särskilt mycket tid vid ett beslut (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275 – 276). Genom detta synsätt hade Nato ett större behov av att störta Gaddafi än att sluta fred med honom. Natos bombning som dödade hans son och tre av hans barnbarn, var ett sådant irrationellt beslut, med målet att störta Gaddafi.

Nato må initialt ha utfört handlingar för att skydda civilbefolkningen utifrån deras SOP. Införandet av flygförbudszonen och sen upprättandet av den anses som en rutinmässig standardoperation. Ett problem med SOP inom organisationen är att den inte förändras över tid. Det medför en problematik för beslutsfattare som står utanför organisationen. De behöver sätta sin tillit till organisationen att genomföra ett beslut som ibland inte sammanfaller med deras SOP om de utsätts för utrikespolitiska hinder (Jones, 2017, s. 14). Världssamfundet satte sin tillit till Nato att agera för att skydda civilbefolkningen men istället agerade de för en regimförändring. När de initiala åtgärderna med flygförbudszonen inte gav avsedd effekt utsattes de för utrikespolitiska hinder. Det medförde att de avvek från sin SOP och istället anslöt sig till sitt politiska mål att störta Gaddafi genom att bistå rebellerna med militära medel.

2.1.4 Jämförelse av variablerna med den organisatoriska modellen

Nedan kommer resultaten för det bakomliggande syftet med interventionen som presenterats ovan att analyseras. Syftet med detta är att jämföra resultaten för att identifiera vilken variabel som var den som motiverade FN:s och Natos intervention i Libyen. Sedan kommer teorin att sättas i relation till syftet bakom FN och Natos intervention. Som avslutning på resultat- och analysdelen kommer hypotesen som presenterades tidigare i uppsatsen att avhandlas för att se om den bekräftas eller inte.

Som presenterats ovan var skydd av civilbefolkningen FN:s mål med interventionen. När deras fredliga åtgärder, det vill säga sanktioner mot Gaddafis regim, inte åstadkom de effekter de eftersträvade behövde de ansluta sig till andra

åtgärder (Britannica, 2023). Det resulterade i att de godkände en internationell militär intervention för att kunna införa en flygförbudszon över Libyen (Terry, 2015, s. 165). Bägge besluten gjordes med hänvisning till R2P, då de betonade vikten av skyddet för civilbefolkningen (Jubiliut, 2012, s. 329 – 330). HRW rapporterade över 70 civila dödsfall som Nato orsakat (Human Rights Watch, 2012b). Flera återfann att många av de platser som Nato bombat där civila omkommit inte utgjorde något tydligt militärt mål (Terry, 2015, s. 171) (Human Rights Watch, 2012a, s. 4 – 6). Det framstod även som att FN:s avsikt med Natos intervention var att skydda de civila, men Nato uppfyllde inte det. Nato genomförde flera militära åtgärder som inte överensstämde med att skydda civilbefolkningen (Hehir, m.fl., 2013, s. 196). Dessutom ingrep aldrig Nato för att skydda den del av civilbefolkningen som var positiv till Gaddafis regim, trots att rebellerna också utgjorde ett hot mot de civila (Terry, 2015, s. 168).

Införandet av resolution 1970 och 1973 godkändes av säkerhetsrådet för att skydda civilbefolkningen. Det är i dessa resolutioner som R2P återfinns (Jubilut, 2012, s. 329 – 300). Ansvaret som R2P innebär är att världssamfundet har en skyldighet att ingripa om en stat inte kan skydda sin befolkning mot bl.a. folkmord (FN). FN levde upp till det ansvaret och följde den praxis som fanns på området med tillämpningen av resolution 1970 och 1973 (Hehir, m.fl., 2013, s. 5, 162). Resolution 1973 medförde att alla stater kunde vidta ”alla nödvändiga åtgärder” då Nato använde sig av en extensiv tolkning av denna. Nato ansåg att stöttandet av rebellerna ingick i detta (Terry, 2015, s. 169). När FN godkände denna resolution existerade det ett faktiskt hot om attack mot civilbefolkningen. Nato agerade istället för att byta ut den sittande regimen, vilket inte ingick i resolutionen (Ibid, s. 170 – 171). Nato bröt även mot resolutionen genom att enbart skydda den delen av befolkningen som var emot Gaddafis regim (Ibid, s. 172). Enligt folkrätten är det även förbjudet att ta parti i en inbördes konflikt samt att ge militärt stöd åt rebellerna (Ibid, s. 178 – 179).

Från det som presenterats tidigare framgår det att Nato hade regimbyte som sitt primära mål. Nato inledde sin aktion med att strida på rebellernas sida (Britannica, 2023). Utan Natos stöd var det inte lika sannolikt att rebellerna skulle ha vunnit över Gaddafis regim (Hehir, m.fl., 2013, s. 5). Även om rebellerna utgjorde ett hot mot civila så tog Nato rebellernas sida när de egentligen skulle skydda civilbefolkningen (Terry, 2015, s. 168). Flera kritiker menar att Nato snabbt gick

från att skydda de civila till sitt politiska mål, vilket var att störta Gaddafi (Fernandes, 2013, s. 2) (Hehir, m.fl., 2013, s. 198). Det bidrog till att Nato fortändrade strategi för att kunna garantera framgång (Ibid, s. 5). Nato bistod rebellerna med träning och vapen, vilket bidrog med att de kunde avsätta Gaddafi (Ramqvist, 2011a). Att Nato även målsatte Gaddafi och de som var inom hans inre krets, inklusive mördandet av hans son och tre barnbarn, visar på att de hade ett annat mål än att skydda civilbefolkningen (Fernandes, 2013, s. 2) (Britannica, 2023). De ville avsätta Gaddafi. Vidare återfinns det ingen fakta om att FN:s syfte med interventionen var ett regimbyte, därför har FN inte behandlats omgående för denna faktor.

Den organisatoriska modellen behandlar faktorer som påverkar organisationers beslut (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275). Dessa organisatoriska aspekter är exempelvis organisationskultur, revir, inflytande och moral, som alla påverkar organisationers ställning jämt andra organisationer (Hudson, m.fl., 2020, s. 90). SOP ingår även inom detta, och påverkas av dessa aspekter. SOP är som inprogrammerade rutiner organisationer har för vissa givna situationer (Ibid, s. 99). Teorin utgår även från att aktörer inte är fullt rationella. Vid ett beslut har de inte varit medvetna om alla möjliga valmöjligheter, det är tillräckligt med ett beslut som tillfredsställer deras behov (Vanhoonacker, m.fl., 2015, s. 275 – 276).

Enligt denna teori agerade FN utifrån sitt SOP. När Gaddafi inte kunde skydda sin befolkning mot våld har världssamfundet en skyldighet att ingripa. R2P innebar ett ansvar för FN att försöka skydda civilbefolkningen från Gaddafis övergrepp. Det medförde ett godkännande av resolution 1970 som innebar ett vapenembargo med reseförbud och frysning av tillgångar för Gaddafi. Det ansvaret FN agerade utifrån var för att skydda de civila, och motsvarar deras SOP. Rutinmässiga åtgärder som FN får vidta för att de har ansvaret att förebygga, reagera och återuppbygga (R2P). När detta beslut inte hjälpte civilbefolkningen på det sätt som behövdes gick FN vidare med att tillämpa resolution 1973. Den innebar ett godkännande av en internationell militär intervention med ”alla nödvändiga åtgärder” för att möjliggöra ett inrättande av flygförbudszonen, för att skydda civilbefolkningen. Detta var ytterligare ett steg inom deras SOP. FN följde även praxis på området som var i linje med R2P. FN:s essens sammanföll med deras revir. De var mest lämpliga att agera i konflikten, eftersom de behövde leva upp till sitt ansvar i R2P. Deras storlek

som organisation gav dem betydande inflytande i konflikten, och ett större revir, som bekräftades av deras agerande och antagande av resolution 1973.

Däremot handlade Nato utanför det området de ansågs ha kompetens inom, det vill säga deras revir. De tog politisk ställning i konflikten och handlade för att avsätta Gaddafi genom ett regimbyte. Deras egentliga syfte med att intervensera var att skydda civilbefolkningen men de skyddade bara den del av befolkningen som var emot Gaddafis regim. Nato ansågs inte ha behörighet att utföra det, det var utom deras essens. De gav militärt stöd till rebellerna genom krigskraft och träning. De uppgifter de ansåg sig ha hand om, deras essens, överensstämde inte med deras revir på området. Utförandet av dessa åtgärder stred mot resolution 1973. Detta teoretiska perspektiv kan däremot förklara det genom att Nato agerade utifrån sin SOP. Det är inte ovanligt att organisationer genomför deras rutinmässiga handlingar utan att ta hänsyn till konsekvenserna. Teorin utgår även från att organisationer har begränsad rationalitet, vilket medför att besluten inte är särskilt genomtänkta utan de ska behaga för tillfället. Nato hade större behov av att störta Gaddafis regim än att skydda civilbefolkningen. Organisationens SOP ändras inte regelbundet, vilket medför att organisationens beslut ibland inte överensstämmer med deras SOP när de utsätts för utrikespolitiska hinder. Nato avvek från ett uppehållande av flygförbudszonen och anslöt sig till sitt politiska mål, regimbyte som skulle uppnås genom att stödja rebellerna. SOP påverkas även av hierarki och organisationskulturen, vilket man kan tänka sig finnas en stark kultur av inom Nato.

Hypotesen för uppsatsen som presenterades tidigare var att den organisatoriska modellen kan förklara både FN:s och Natos bakomliggande syfte till interventionen. Det primära syftet bakom interventionen var att skydda civilbefolkningen. FN:s huvudsakliga syfte var att skydda civilbefolkningen med en demokratifrämjande ambition. Fortsättningsvis var Natos syfte med interventionen att avsätta Gaddafi, det vill säga ett regimbyte, med demokratifrämjande mål.

Hypotesen har delvis fått stöd av det tidigare presenterade resultatet. FN:s primära syfte med interventionen var att skydda civilbefolkningen som utsattes för våld av Gaddafi. Natos initiala syfte var densamma, att skydda civilbefolkningen. Men när de blev bemötta av hinder ändrade de sin agenda, till deras politiska mål att avsätta Gaddafi. FN:s framgång med skyddandet av civilbefolkningen hade inte gått att rättfärdiga om de inte använt sig av praxis på området, vilket kan likställas med att de hade en demokratifrämjande ambition. Däremot framstår det inte som

att Nato hade något demokratifrämjande mål i och med att de handlade i strid med resolution 1973 samt folkrätten. Den organisatoriska modellen kan förklara de stora dragen av FN:s och Natos ageranden i konflikten, men inte särskilt ingående.

3 Slutsatser

I denna del av uppsatsen kommer resultatet att relateras till forskningsfrågan och teorin. Jag kommer att tydliggöra svaret på frågeställningen genom att presentera slutsatsen av undersökningen med hjälp av den valda teorin. Den utsedda teorin är den organisatoriska modellen och dess förklaringskraft kommer att redogöras för. Jag kommer även att diskutera eventuella brister med uppsatsen samt ge förslag på framtida forskning.

Den utsedda frågeställningen för uppsatsen som jag ämnat att besvara är ”Hur förklarar den organisatoriska modellen syftet med FN:s och Natos intervention i Libyen?”.

Uppsatsen ämnade att undersöka den organisatoriska modellens förklaringskraft på FN:s och Natos intervention i Libyen 2011. Detta har genomförts genom att evaluera hur syftena bakom interventionen såg ut. De tre motiveringarna till interventionen var: skydd av civilbefolkningen, demokratifrämjande och regimbyte. Resultatet indikerade att FN och Nato initialt hade likadana primära mål, att skydda civilbefolkningen. Vidare framgick det att Nato fick en mer aggressiv strategi tidigt i konflikten, där de även hade bytt deras huvudsakliga mål till det politiska målet regimbyte. FN tillämpade och följde praxis på området i linje med R2P, vilket medförde att de även hade en demokratifrämjande ambition. Den organisatoriska modellen kunde förklara syftet bakom interventionen generellt sett, men inte riktigt på detaljnivå.

Sammanfattningsvis är slutsatsen att FN:s primära syfte var att skydda civilbefolkningen. FN använde sig av resolution 1970 och 1973 vilka var i enlighet med R2P, med hänvisning till skyddandet av civilbefolkningen. Det likställs med att FN hade en demokratifrämjande ambition, eftersom de handlade i enlighet med folkrätten och praxis, som kan ses som ett sekundärt mål. Vidare handlade de även enligt deras systematiska handlingsplan, det vill säga deras SOP, vid tillämpandet av denna praxis. Konflikten omfattades av deras uppgifter och därigenom var de lämpliga att verka eftersom det var inom deras område. Med andra ord kongruerade

deras essens och revir. Jämförelsevis, gick Nato från att skydda civilbefolkningen till att handla för ett regimbyte i ett tidigt stadiet i konflikten. Även om deras initiala syfte var att skydda civilbefolkningen var deras primära syfte att avsätta Gaddafi. De bröt mot praxis och folkrätt genom att bl.a. ta rebellernas parti i konflikten, vilket medför att de inte hade något demokratifrämjande mål. Även deras agerande kan förklaras med SOP, eftersom att teorin utgår från att organisationer har begränsad rationalitet. Det anser jag även är en nackdel med teorin eftersom dess trovärdighet försvagas. Den organisatoriska modellen lyckas med att besvara frågeställningen, men den tillför inte någon ytterligare parameter. Med andra ord fyller den inte upp tomrummen som man kan tänka sig en teori ska göra.

Eventuella brister berör framförallt variablerna. Deras likhet medför att likartad litteratur kan användas för vardera, vilket även bidrar med att de blir svåra att urskilja. I och med att jag inte återfann något index eller liknande var det svårt att finna ett optimalt sätt att evaluera dem. Mitt tillvägagångssätt att undersöka dem är även en bidragande faktor till att de blir svåra att urskilja.

Avslutningsvis som ett förslag på framtida forskning hade det varit intressant att gå ner på individnivå. I det fallet hade användandet av någon annan av Allison's två andra modeller varit lämpliga. Konflikten i Libyen var väldigt komplex. För att få en uppfattning om vad som försiggick i bakgrunden hade det varit lämpligt att undersöka individnivån med någon annan teori. Vid en högre nivå av uppsats eller en större undersökning som exempelvis en doktoranduppsats, hade det varit intressant att undersöka hur länderna inom säkerhetsrådet förhöll sig i konflikten. Detta eftersom utrikespolitik formar internationella organisationer då medlemsländer både möjliggör och begränsar dessa organisationer. Den här uppsatsen är en förklarande studie med en teoriprovande ambition av FN:s och Natos intervention i Libyen, för att kunna urskilja syftet bakom den. Det hade även varit intressant att genomföra en normativ studie istället för en förklarande studie om moralen och anledningarna som motiverar humanitär intervention.

4 Referenser

Bendor, Jonathan – Hammond, Thomas H., 1992. "Rethinking Allison's models" i *American Political Science Review*, vol. 86, nr. 2, s. 301 – 322.

Britannica, 2023-02-08. "Libya Revolt of 2011" i *Britannica*. Tillgänglig: <https://www.britannica.com/event/Libya-Revolt-of-2011>. Hämtdatum: 2023-02-29.

Cambridge Dictionary. "Invasion" i *Cambridge Dictionary*. Tillgänglig: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/invasion>. Hämtdatum: 2023-05-08.

Dagens Nyheter, 2011-10-31. "Nato avslutar Libyeninsats" i *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/nato-avslutar-libyeninsats/>. Hämtdatum: 2023-05-04.

Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Towns, Ann – Wängnerud, Lena, 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik.

Fernandes, Terence, 2013. "Theoretical Approach to Understanding NATO Intervention in Libya" i *E-international relations*, s. 1 – 7.

FN. "R2P och FN-stadgan" i *FN*. Tillgänglig: <https://fn.se/stockholm/r2p-och-fn-stadgan/>. Hämtdatum: 2023-04-24.

Globalis, 22-11-14a. "Libyen" i *Globalis*. Tillgänglig: <https://www.globalis.se/konflikter/Afrika/libyen>. Hämtdatum: 2023-03-10.

Globalis, 2022-11-29b. "Den arabiska våren" i *Globalis*. Tillgänglig: <https://www.globalis.se/konflikter/Afrika/den-arabiska-vaaren>. Hämtdatum: 2023-03-10.

Gustavsson, Jakob – Tallberg, Jonas, 2021. *Internationella relationer*. Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Hehir, Aidan – Murray, Robert, 2013. *Libya, the Responsibility to Protect and the Future of Humanitarian Intervention*. New York: Palgrave Macmillan.

Hudson, Valerie M. – Day, Benjamin S., 2020. *Foreign Policy Analysis. Classic and Contemporary Theory*. Tredje upplagan. New York: Rowman & Littlefield.

Human Rights Watch, 2012 – 05 – 13a. “Unacknowledged Deaths” i *Human Rights Watch*. Tillgänglig: <https://www.hrw.org/report/2012/05/13/unacknowledged-deaths/civilian-casualties-natos-air-campaign-libya>. Hämtdatum: 2023-03-15.

Human Rights Watch, 2012 – 05 – 14b. “NATO” i *Human Rights Watch*. Tillgänglig: <https://www.hrw.org/news/2012/05/14/nato-investigate-civilian-deaths-libya>. Hämtdatum: 2023-05-07.

Jones, Christopher M., 2017. “Bureaucratic Politics and Organizational Process” i *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*, s. 1 – 24.

Jubilut, Liliana L., 2012. ”Has the ’Responsibility to Protect’ Been a Real Change in Humanitarian Intervention? An Analysis from the Crisis in Libya” i *International Community Law Review*, vol. 14, nr. 4, s. 309 – 336.

Krieg, Andreas, 2013. “Motivations for Humanitarian Intervention: Theoretical and Empirical Considerations” i *Political Studies Review*, vol.13, nr. 1, s. 104 – 105.

Medecins sans Frontieres. “The Practical Guide to Humanitarian Law” i *Medecins sans Frontieres*. Tillgänglig: <https://guide-humanitarian-law.org/content/article/3/intervention/>. Hämtdatum: 2023-05-03.

Pattison, James, 2010. *Humanitarian Intervention & the Responsibility to Protect: Who Should Intervene?* Oxford: Oxford University Press.

Pearson, Frederic S., 1974. ”Foreign Military Interventions and Domestic Disputes” i *International Studies Quarterly*, vol. 18, nr. 3, s. 259 – 290.

Ramqvist, Philip, 2011-08-22a. “USA och Nato skyndade på rebellernas intåg” i *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/usa-och-nato-skyndade-pa-rebellernas-intag/>. Hämtdatum: 2023-05-16.

Ramqvist, Philip, 2011-08-23b. ”Nato har överskridit FN-mandatet” i *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/nato-har-overskridit-fn-mandatet/>. Hämtdatum: 2023-05-16.

Svahn, Clas, 2011-05-01. ”Khaddafis son dödad i Natoattack” i *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/khaddafis-son-dodad-i-natoattack/>. Hämtdatum: 2023-05-10.

Teorell, Jan – Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.

Terry CR, Patrick, 2015. “The Libya intervention (2011): neither lawful, nor successful” i *The Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, vol. 48, nr. 2, s. 162 – 182.

Vanhoonacker, Sophie – Wangen, Patrice, 2015. “Graham T. Allison, The Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis”, i *Lodge Martin; Page, Edward C. & Balla, Steven J.* (red.) *The Oxford Handbook of Classics in Public Policy and Administration*.

Wilson-Roberts, Guy, 2000. “Humanitarian Intervention: Definitions and Criteria”, i *CSS Strategic Briefing Papers*, vol. 3, nr. 1, s. 1 – 2.